

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 176/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Floriánska 16, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 6 Tk 1/2022 z 9. júna 2022 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 3 Tos 64/2022 z 24. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Tk 1/2022 z 9. júna 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 64/2022 z 24. júna 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prikázať jeho bezodkladné prepustenie z väzby na slobodu a priznať mu finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení platnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona. V trestnej veci sťažovateľa, ktorá bola pôvodne vedená na krajskom súde, bola na základe rozsudku Európskeho

súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Adamčo proti Slovensku z 12. 11. 2019, sťažnosť č. 45084/14, povolená obnova konania.

3. Sťažovateľ je trestne stíhaný väzobne z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Jeho väzba začala plynúť 23. novembra 2021.

4. Napadnutým uznesením okresného súdu bola zmietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom nekonal, pretože nebola vznesená bezodkladne. Napadnutým uznesením krajského súdu bola jeho sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu zamietnutá a tiež bolo rozhodnuté, že jeho väzba sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že ním vznesená námietka zaujatosti konajúcej sudkyne a prísediacich bola v skutočnosti vznesená bezodkladne, a teda o nej malo byť rozhodované. O zložení senátu sa síce dozvedel už skôr (najneskôr pri rozhodovaní o jeho väzbe 22. marca 2022, pozn.), avšak o spôsobe jeho kreovania sa dozvedel až na základe odpovede na ním podanú žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov, ktorá mu bola doručená 24. mája 2022.

6. K tejto námietke zaujatosti bližšie poukazuje na to, že prísediaci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú v zmysle Rozvrhu práce Okresného súdu Banská Bystrica na rok 2022 zaradení do trestnoprávných senátov 1T, 4T, 5T, 6T a 7T. Náhodné pridelenie vecí nemôže spočívať v tom, že sa vec náhodne prideli určitému senátu a následne jeho predseda svojvoľne vytvorí senát z prísediacich, ktorí môžu byť členmi ktoréhokoľvek iného senátu.

7. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd iba prekopíroval časti svojho predošlého väzobného rozhodnutia a svoje závery založil na stereotypných formuláciách, ktoré sa opakujú už od jeho vzatia do väzby. Podobne postupoval aj krajský súd.

8. K tomuto ďalej tvrdí, že ak podľa okresného súdu a krajského súdu nedošlo k žiadnym zmenám oproti stavu, keď bol vzatý do väzby, túto skutočnosť bolo potrebné vyhodnotiť na jeho prospech.

9. Dôvodné podozrenie, že mal spáchať trestný čin, sa opiera o výpovede svedkov (spolupracujúcich obvinených) [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Jeho trestná vec sa nachádza v štádiu po podaní obžaloby, preto nie je možné materiálne podmienky väzby odôvodňovať dôkazmi vykonanými na hlavnom pojednávaní.

10. Všeobecné súdy podľa sťažovateľa opomínajú závery ESLP v jeho veci, a to v súvislosti s výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ] a jeho faktickou beztrestnosťou za vraždy [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a prečin krivej výpovede.

11. Závažnosť obvinení ani charakter trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť, nemôžu odôvodniť jeho väzbu po 16 rokoch obmedzenia osobnej slobody a po 21 rokoch po samotnom vznesení obvinenia.

12. Sťažovateľ napokon namieta, že v jeho veci sa nepostupuje s osobitnou starostlivosťou, pretože „po 8 mesiacoch väzby sa dokazovanie ani len nezačalo“. Okresný súd v jeho veci tiež vyslovil svoju nepríslušnosť, avšak Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozhodnutie vyhodnotil ako nedôvodné a rozhodol, že je príslušným na prejednanie jeho veci. Navyše, o jeho námietke zaujatosti nebolo dosiaľ rozhodnuté, keď sa o nej vôbec nekonalo (bod 5 tohto uznesenia), a teda vo veci sú zjavne prítomné zbytočné prietahy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorými bolo rozhodnuté o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu:

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

15. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal vo vzťahu k zákonnosti a ústavnosti jeho väzobného stíhania možnosť podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť krajskému súdu, pričom túto možnosť aj využil a posúdenie jeho námietok tak bolo v právomoci krajského súdu. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu:

17. Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu

odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

18. Ústavný súd stabilne judikuje, že každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia (III. ÚS 271/07, I. ÚS 58/2017).

19. Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

20. Z judikatúry ESĽP vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74).

21. Pri riziku pokračovania v trestnej činnosti ako dôvodu väzby musí byť toto riziko hodnoverné a prijaté opatrenia primerané, to všetko s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (porov. rozsudok vo veci Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40).

22. V zmysle judikatúry ESĽP k čl. 5 ods. 3 dohovoru sa pri obmedzení osobnej slobody jednotlivca musia konať súdy okrem existencie dôvodného podozrenia a existencie konkrétneho väzobného dôvodu, ktorý je relevantný a dostatočný, presvedčiť aj o tom, že v trestnej veci sa postupuje s „osobitnou starostlivosťou“ (rozsudok vo veci Buzadji proti Moldavskej republike z 5. 7. 2016, sťažnosť č. 23755/07, bod 87 a tam citovaná judikatúra). Uvedené je potrebné vyhodnocovať nie abstraktne, ale s ohľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu (*ibid.*, bod 89).

23. Aj ústavný súd stabilne judikuje, že v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť pre jej ďalšie trvanie splnené štyri podmienky. Musí existovať po formálnej stránke uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie, s tým, že tento skutok musí napĺňať znaky niektorého trestného činu. Ďalej musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1, resp. 3 Trestného poriadku. Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní, resp. súd vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (III. ÚS 29/2015, II. ÚS 200/2019).

24. Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98).

25. Ústavný súd ústavnú sťažnosť preskúmal s ohľadom na už uvedené východiská a dospel k záveru, že jej nemožno vyhovieť.

26. Sťažovateľ pred ústavným súdom tvrdí, že svoju námietku zaujatosti vzniesol bezodkladne (podrobnejšie body 5 a 6 tohto uznesenia), formulácie o väzobných dôvodoch sú stereotypné (podrobnejšie body 7 a 8 tohto uznesenia), neexistuje dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu vo vzťahu k jeho osobe (podrobnejšie body 9 a 10 tohto uznesenia), od vznesenia obvinenia už uplynul dlhší čas (podrobnejšie bod 11 tohto uznesenia), a tiež to, že v jeho veci sa nepostupuje s osobitnou starostlivosťou (podrobnejšie bod 12 tohto uznesenia).

27. Krajský súd vo svojom napadnutom uznesení odkázal na závery okresného súdu v jeho napadnutom uznesení, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil.

28. Vo vzťahu k dôvodnosti trestného stíhania aj krajský súd odkázal (s. 5) na výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] ktorá je podporená ďalšími vykonanými dôkazmi, a to výpoveďami svedkov [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a tiež pripojenou fotodokumentáciou (pohyb motorového vozidla použitého pri spáchaní skutku a záznam z čerpacej stanice [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], z ktorých má vyplývať prítomnosť sťažovateľa v [REDAKOVANÉ] v rozhodnom čase, pozn.). Uvedené dôkazy boli podľa krajského súdu vykonané po podaní obžaloby v pôvodnom konaní zákonným spôsobom, a preto na tieto dôkazy možno prihliadať aj v konaní po povolení obnovy konania.

29. Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, teda riziko vyhýbania sa trestnému stíhaniu, krajský súd konštatoval (s. 6), že sťažovateľ po prepustení z väzby v predmetnej trestnej veci opustil územie Slovenskej republiky, vyhýbal sa trestnému stíhaniu za zbiehajúce sa trestné činy, v dôsledku čoho na neho bol vydaný európsky zatýkací rozkaz, ktorý bol vykonaný. Krajský súd tiež konštatoval, že sťažovateľovi v predmetnom trestnom konaní hrozí vysoký trest odňatia slobody.

30. Vo vzťahu k väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda dôvodnej obave z pokračovania v trestnej činnosti, krajský súd uviedol (s. 6), že v danej veci nemožno opomíňať závažnosť, charakter, okolnosti a nenapraviteľný následok stíhanej trestnej činnosti (podľa obžaloby sa sťažovateľ s dosiaľ najmenej dvomi nestotožnenými páchatelmi mali na osobnom motorovom vozidle dostaviť pred rodinný dom v [REDAKOVANÉ], kde jeden z páchatel'ov najmenej 28-krát vystrelil zo samopalu na poškodeného, ktorý zomrel následkom vykrvácania pri prevoze do nemocnice; poškodený vypovedal ako svedok v trestnej veci iného odsúdeného, pozn.). Krajský súd ďalej poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ má v odpise registra trestov 3 záznamy, pričom vo všetkých prípadoch išlo o úmyselnú trestnú činnosť proti životu a zdraviu. Sťažovateľ je zároveň trestne stíhaný aj pred Okresným súdom Košice I za iný trestný čin vraždy, za ktorý bol už neprávoplatne odsúdený. A napokon, rozsudkom Špecializovaného trestného súdu č. k. 3 T 3/2008 z 8. apríla 2022 bol sťažovateľovi za trestný čin vraždy uložený výnimočný trest odňatia slobody na 25 rokov, pričom označený rozsudok v čase rozhodovania krajského súdu nenadobudol právoplatnosť.

31. Pokiaľ ide o dĺžku trvania väzby, krajský súd (s. 5) dal opätovne do pozornosti sťažovateľa § 77 ods. 3 Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa dĺžka trvania väzby po povolení obnovy konania posudzuje samostatne a nezávisle od dĺžky trvania väzby v pôvodnom konaní. Krajský súd ďalej poukázal na skutočnosť, že sťažovateľovi bol zrušený doživotný trest odňatia slobody, ktorý vykonával za 4 zbíhajúce sa trestné činy, pričom nie je možné vyčleniť, koľko zo súhrnného doživotného trestu vykonal za jednotlivé skutky. Taktiež odkázal na závery okresného súdu o tom, že v sťažovateľovej trestnej veci sa postupuje urýchlene, keď od 11. marca 2022, keď bola okresnému súdu trestná vec sťažovateľa postúpená, do 9. júna, keď okresný súd rozhodol napadnutým uznesením, rozhodoval opakovane o jeho väzbe a tiež aj o jeho (prvej) námietke zaujatosti, pričom súdny spis predkladal krajskému súdu na účel rozhodnutia o opravných prostriedkoch.

32. Vo vzťahu k v poradí už druhej námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom krajský súd uviedol (s. 7; bod 5 tohto uznesenia), že sťažovateľ mohol svoju žiadosť o zistenie a oznámenie spôsobu vytvorenia a zloženia senátu adresovať okresnému súdu podstatne skôr (z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal žiadosť o sprístupnenie informácií 10. mája 2022, pričom senát v príslušnom zložení rozhodoval na neverejnom zasadnutí o jeho predchádzajúcej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu už 22. marca 2022, teda ide o časový rozdiel približne 6 týždňov). Navyše, podľa krajského súdu nič nenasvedčuje záveru, že by sa v danej veci postupovalo v rozpore s príslušným rozvrhom práce. A napokon, o nevyhlásení predsedníčky senátu a dvoch prísediacich (z iných dôvodov, pozn.) už bolo právoplatne rozhodnuté.

33. Z citovaných častí napadnutého uznesenia krajského súdu sa ústavný súd presvedčil, že na všetky relevantné námietky sťažovateľa bola poskytnutá dostatočná a presvedčivá odpoveď.

34. Krajský súd sťažovateľovi objasnil, na základe akých skutočností nebolo možné jeho námietku zaujatosti považovať za podanú bezodkladne, keď poukázal na časový odstup medzi oboznámením sa so zložením senátu okresného súdu a zisťovaním spôsobu jeho obsadzovania a napokon samotným vznesením námietky zaujatosti. Presvedčivým spôsobom bola zo strany krajského súdu vysvetlená aj existencia dôvodného podozrenia zo spáchania predmetného skutku vo vzťahu k sťažovateľovi. Okrem toho, sťažovateľ relevantným spôsobom nespochybnil právny záver krajského súdu o tom, že pri rozhodovaní o väzbe po povolení obnovy konania možno odkázať aj na zákonným spôsobom získané dôkazy z pôvodného konania. Žiaden takýto záver nevyplýva ani zo sťažovateľom označeného rozsudku ESLP. Krajský súd poskytol konkrétnu a dostatočnú odpoveď aj na námietku sťažovateľa o dĺžke samotného trestného stíhania a venoval sa aj posúdeniu toho, či sa v jeho veci postupuje s osobitnou starostlivosťou. Na uvedenom nateraz nič nemení ani určité predĺženie konania z dôvodu rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v spore o príslušnosť medzi krajským súdom a okresným súdom.

35. Ústavný súd nad rámec uvedeného dopĺňa, že čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľ v tejto ústavnej sťažnosti namieta, sa na konanie o väzbe v zásade nevzťahuje, pretože takéto konanie nie je rozhodovaním „o trestnom obvinení“ a ani konaním o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru.

36. Na základe týchto dôvodov bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

37. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu